

RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO 9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Toruń, 27.11.2012 r.

Urząd Miasta Torunia
Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
**RAPORT Z BADAŃ EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	3
II.	CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW.....	4
III.	OCENA FORUM.....	9
IV.	PODSUMOWANIE.....	14

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

I. WSTĘP

18 października 2012 r. w Hotelu Filmar w Toruniu odbyło się **9 Toruńskie Forum Organizacji Pozarządowych**. Współorganizatorem Forum była Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Torunia. Forum jest miejscem spotkania organizacji pozarządowych z przedstawicielami samorządu lokalnego, okazją do wymiany doświadczeń, poruszenia aktualnych problemów organizacji w Toruniu oraz skorzystania z wiedzy i doświadczenia zaproszonych gości.

W Forum uczestniczyło 137 osób, w tym 111 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

W tym roku najważniejszą częścią spotkania były wybory do nowej kadencji Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Torunia. Organizacje pozarządowe mające swoją siedzibę na terenie Gminy Miasta Toruń mogły rekomendować swojego przedstawiciela jako kandydata do Rady. Spośród 20 zgłoszonych osób, przedstawiciele organizacji pozarządowych wybrali 9, które we współpracy z przedstawicielami wydziałów merytorycznych Urzędu Miasta Torunia oraz osobami desygnowanymi z Rady Miasta Torunia będą podejmować ważne decyzje na kolejnych posiedzeniach Rady.

Oprócz wyborów omówione zostały tematy dotyczące nowych serwisów miejskich, nowej odsłony portalu społecznościowego dla organizacji pozarządowych, sposobu wypełniania elektronicznych wniosków konkursowych dla organizacji pozarządowych, działalności zarobkowej organizacji pozarządowych oraz projektów partnerskich pn. „Fundusz Pożyczkowy Ekonomii Społecznej” oraz „Toruński Program Współpracy”.

W części przeznaczonej na panele dyskusyjne, przedstawiciele organizacji pozarządowych mieli możliwość uczestnictwa w jednej z czterech sesji tematycznych:

Panel I Działania organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób starszych (liczba uczestników - 32)

Panel II Strategia rozwoju kultury (liczba uczestników - 49)

Panel III Sposób wybierania członków do grup roboczych tworzących dokumenty dotyczące współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi (liczba uczestników - 32)

Panel IV Aktywność osób niepełnosprawnych - możliwości i bariery (liczba uczestników - 24)

W efekcie pracy grup tematycznych powstały rekomendacje odnośnie dalszej współpracy pomiędzy Gminą Miasta Toruń a organizacjami pozarządowymi, które na zakończenie spotkania przedstawione zostały wszystkim uczestnikom Forum.

Uczestnicy Forum mieli możliwość wypełnienia ankiety ewaluacyjnej, którą można było wrzucić ją do jednej z urn zlokalizowanych w miejscu odbywania Forum lub dostarczyć do Urzędu Miasta Torunia do 31.10.2012 r.

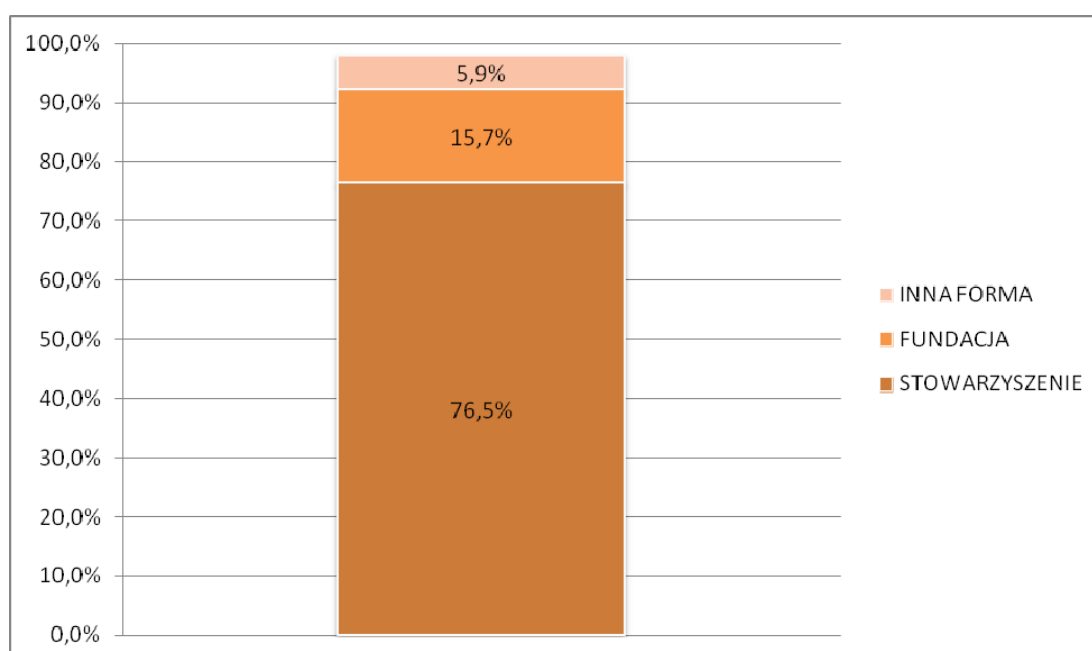
Otrzymaliśmy wypełnione ankiety od 53 osób, które stanowiły 47,7% wszystkich przedstawicieli organizacji pozarządowych na Forum.

II. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW

1. Forma prawna organizacji

Większość uczestników Forum, którzy wzięli udział w badaniu, była reprezentantami stowarzyszeń (39 osób; 74,5%). Przedstawiciele fundacji (8 osób) stanowili ok. 16% wszystkich respondentów, a 2 osoby wskazały na inne formy prawne organizacji.

Wykres 1. Forma prawna organizacji, które wzięły udział w badaniu (liczba respondentów = 52)

* Z uwagi na zaokrąglenia suma nie równa się 100,0%

Wśród osób reprezentujących stowarzyszenia, zdecydowaną większość stanowili przedstawiciele stowarzyszeń rejestrowanych w KRS (34 osoby). Stowarzyszenia zwykle były reprezentowane w badaniu przez 2 osoby, federacje - przez 1 osobę, a kluby sportowe - przez 2 osoby.

Tabela 1. Forma organizacyjna stowarzyszeń.

Forma organizacyjna stowarzyszenia	Liczba	%
stowarzyszenie zarejestrowane w KRS	34	87,2%
stowarzyszenie zwykłe	2	5,1%
związki stowarzyszeń (federacje) zarejestrowane w KRS	1	2,6%
kluby sportowe, stowarzyszenia kultury fizycznej, uczniowskie kluby sportowe	2	5,1%
Ogółem	39	100,0%

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W badaniu wzięli udział reprezentanci stowarzyszeń o zróżnicowanej liczebności. Najmniejsze stowarzyszenie miało 15 członków, a największe - 25000. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba członków stowarzyszeń

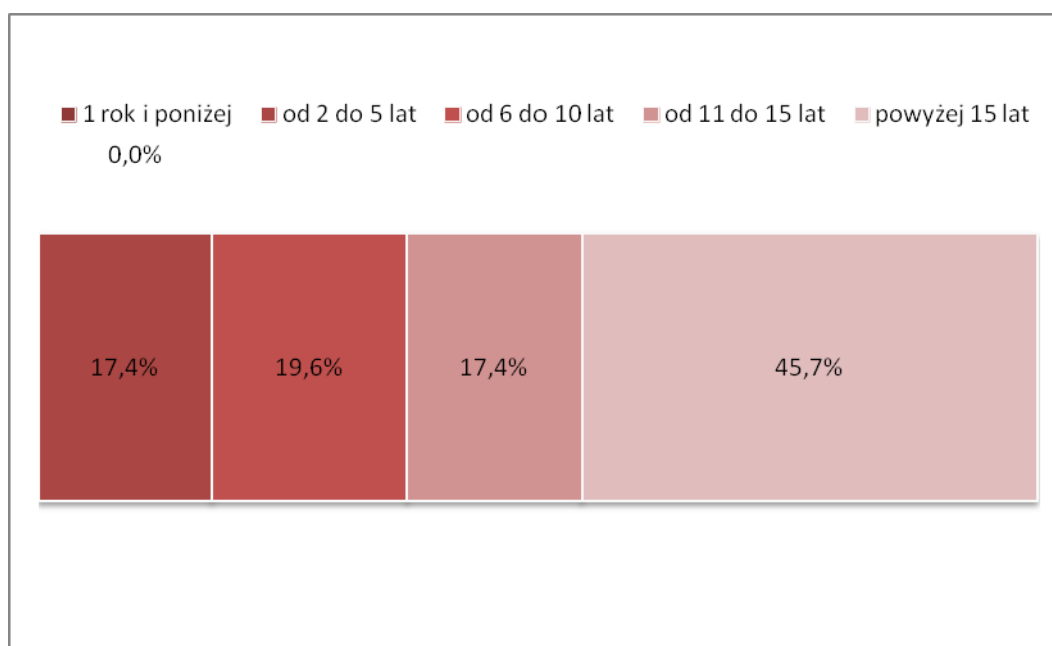
Liczba członków stowarzyszenia	Liczba organizacji	%
poniżej 20	3	9,7%
20 - 49	10	32,3%
50 - 99	6	19,4%
powyżej 100	12	38,7%
Ogółem	31	100,0%

* Z uwagi na zaokrąglenia suma nie równa się 100,0%

2. Okres prowadzenia działalności

Prawie połowę respondentów stanowili przedstawiciele organizacji pozarządowych z długoletnim stażem działalności, tj. powyżej 15 lat (21 osób). Wśród osób biorących udział w badaniu znaleźli się także reprezentanci organizacji działających od 2 do 5 lat (8 osób), od 6 do 10 lat (9 osób) oraz od 11 do 15 lat (8 osób). W badaniu nie wzięły udziału organizacje działające 1 rok lub krócej, co może być sygnałem o ich niedostatecznej reprezentacji wśród uczestników Forum.

Wykres 2. Jak długo organizacja prowadzi działalność? (liczba respondentów = 46)

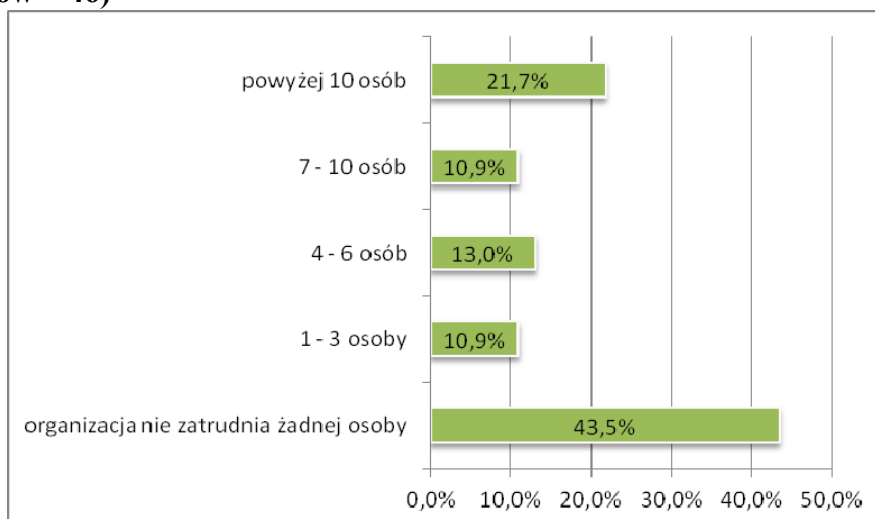
* Z uwagi na zaokrąglenia suma nie równa się 100,0%

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

3. Zatrudnienie w organizacjach

Największą grupę respondentów stanowiły osoby reprezentujące organizacje nie zatrudniające pracowników (20 odpowiedzi), a w drugiej kolejności - organizacje o zatrudnieniu przewyższającym 10 osób (10 odpowiedzi).

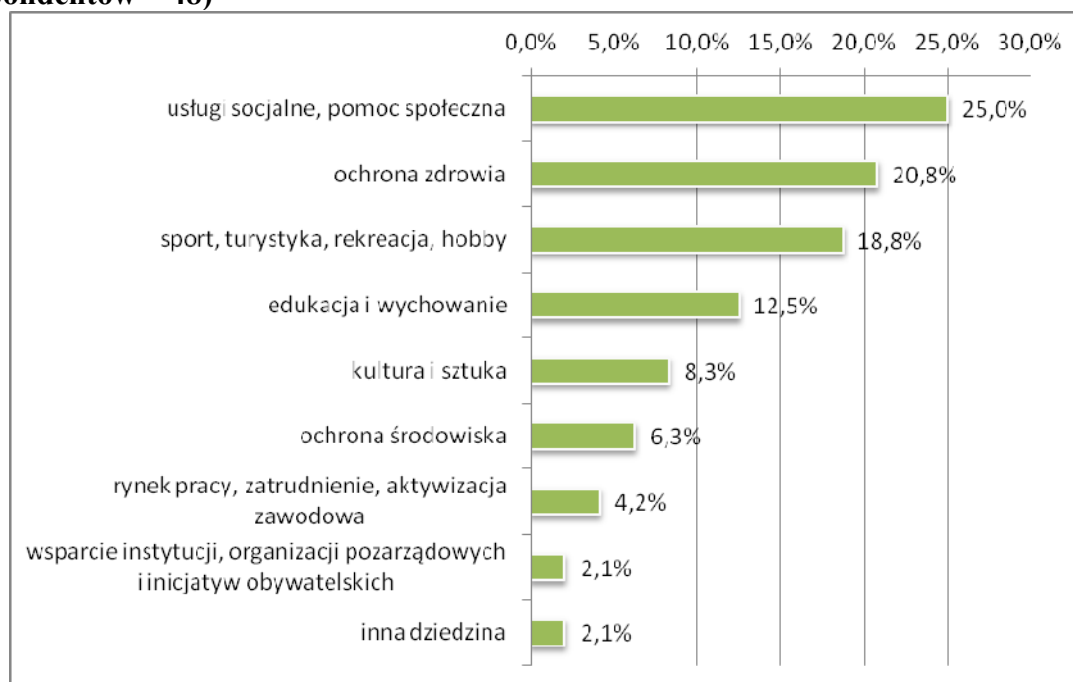
Wykres 3. Zatrudnienie w organizacjach uczestniczących w badaniu (liczba respondentów = 46)

4. Dziedzina działalności organizacji

Najliczniej reprezentowane w badaniu były organizacje działające w zakresie pomocy społecznej (12 odpowiedzi), ochrony zdrowia (10 odpowiedzi) oraz sportu i turystyki (9 osób). Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Główna dziedzina działalności organizacji biorących udział w badaniu (liczba respondentów = 48)

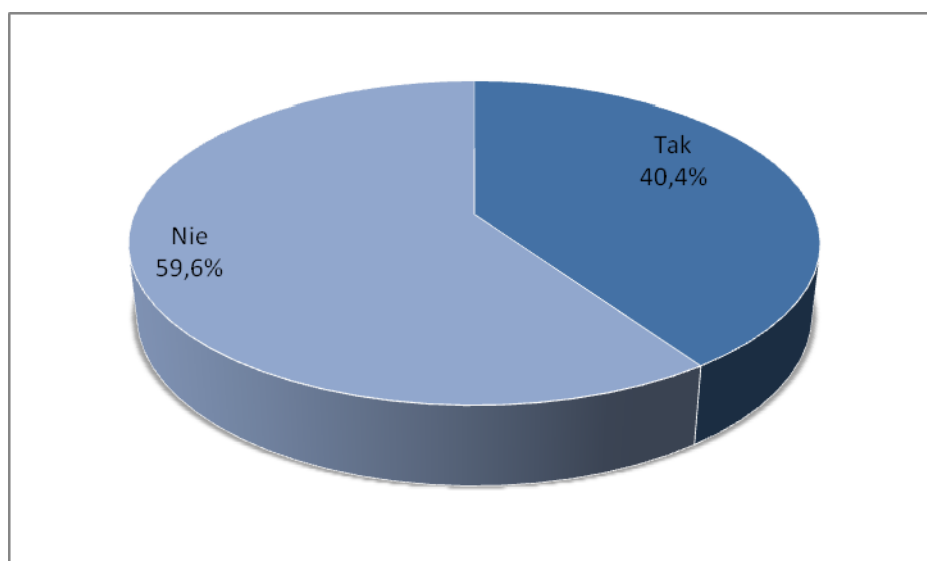
* Z uwagi na zaokrąglenia suma nie równa się 100,0%

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
**RAPORT Z BADAŃ EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**

5. Status Organizacji Pożytku Publicznego

Większość respondentów reprezentowała organizacje nieposiadające statusu Organizacji Pożytku Publicznego (28 odpowiedzi). Respondentów z organizacji posiadających ten status było 19.

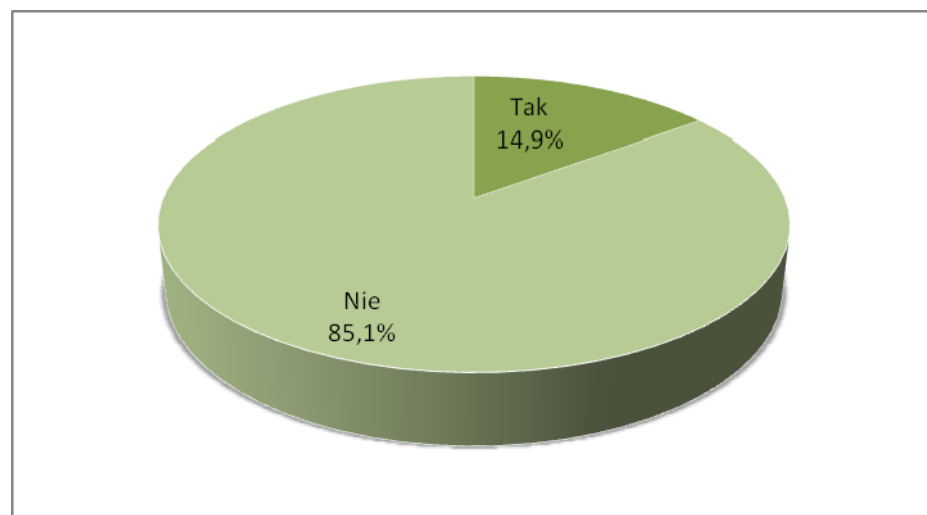
Wykres 5. Posiadanie przez organizacje statusu OPP (liczba respondentów = 47)

6. Prowadzenie przez organizację działalności gospodarczej.

Zdecydowana większość organizacji reprezentowanych w badaniu nie prowadzi działalności gospodarczej (40 osób). W badaniu wzięło udział 7 przedstawicieli NGO-sów prowadzących działalność gospodarczą.

Wykres 6. Prowadzenie przez organizacje biorące udział w badaniu działalności gospodarczej (liczba respondentów = 47)

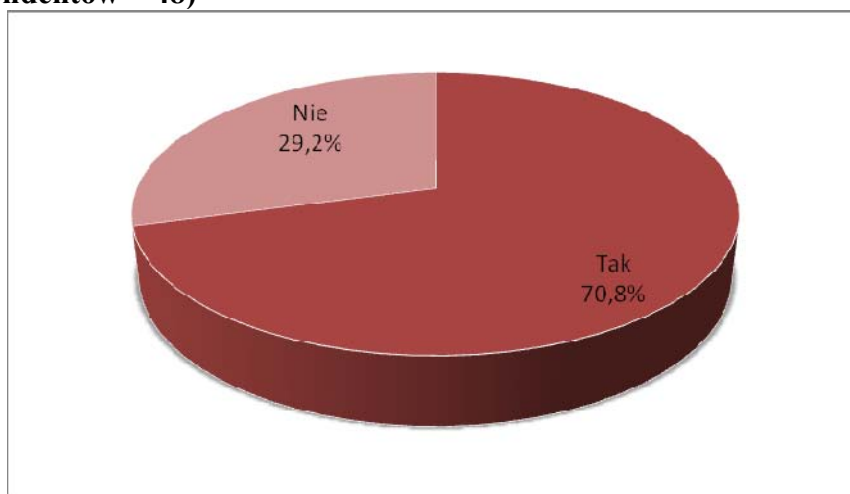

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

7. Korzystanie przez organizacje z dotacji Gminy Miasta Toruń

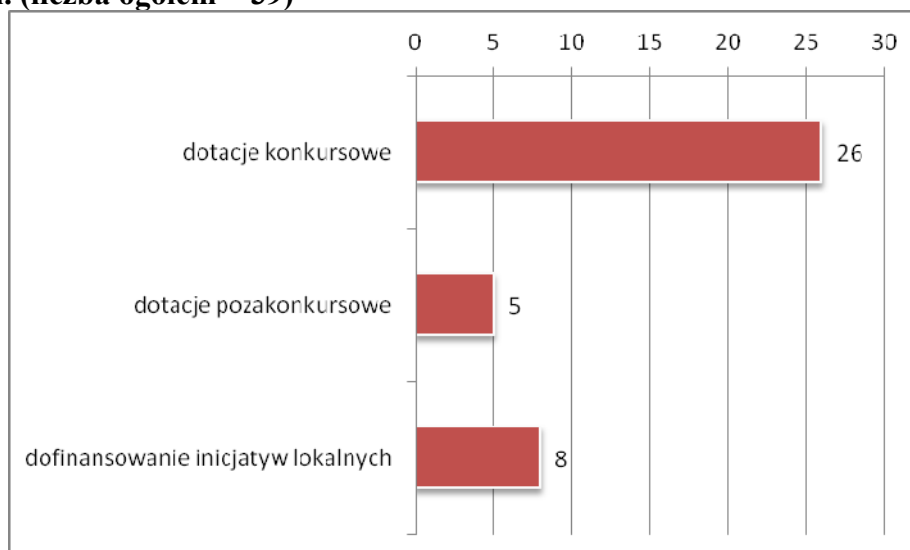
Większość respondentów badania korzystała z dotacji Gminy Miasta Toruń na realizację zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym (34 osoby), podczas gdy z takiej możliwości nie korzystało nigdy 14 respondentów. Na podstawie wyników badania, można wnioskować, że wśród uczestników Forum większość stanowią organizacje mające doświadczenie we współpracy z Urzędem Miasta Torunia oraz korzystające z form dofinansowania ze środków budżetu Gminy Miasta Toruń.

Wykres 7. Korzystanie przez organizacje biorące udział w badaniu z dotacji GMT (liczba respondentów = 48)

Respondenci korzystający ze wsparcia finansowego Gminy miasta Toruń najczęściej wskazywali w tym zakresie na dotacje konkursowe (26 odpowiedzi). Z dotacji pozakonkursowych korzystało 5 organizacji pozarządowych, a z dofinansowania inicjatyw lokalnych - 8 respondentów.

Wykres 8. Rodzaj dotacji GMT, z jakiej korzystały organizacje biorące udział w badaniu. (liczba ogółem = 39)

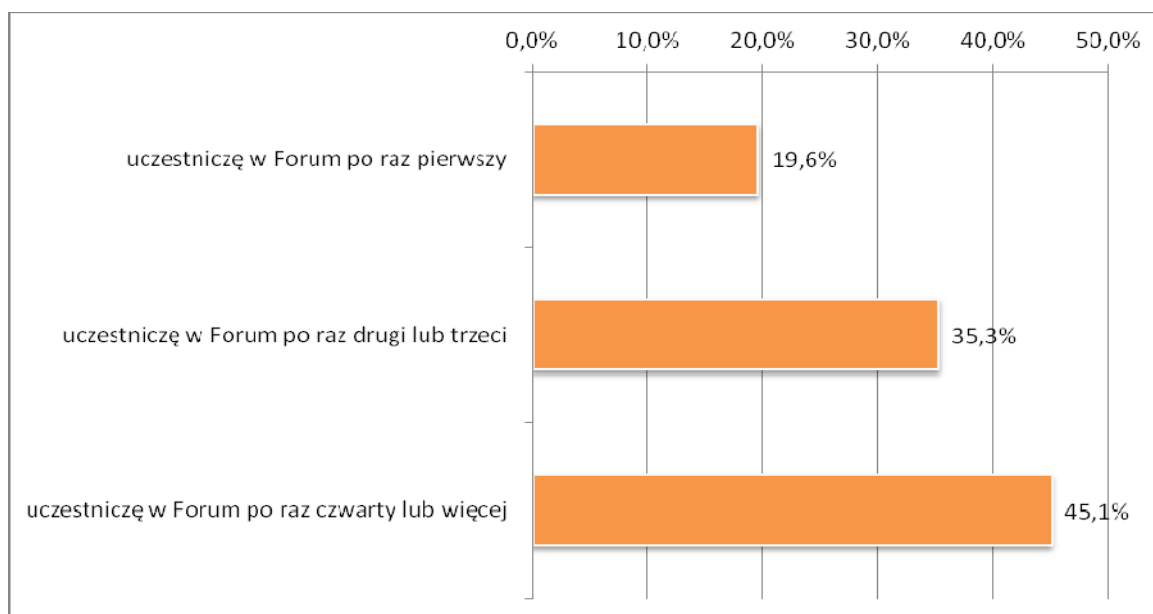

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

III. OCENA FORUM

Zdecydowana większość respondentów uczestniczyła w Toruńskim Forum Organizacji Pozarządowych po raz kolejny (łącznie 80,4%). Prawie połowa badanych osób uczestniczyła w Forum po raz czwarty lub więcej (23 osoby), 35,3% osób - po raz drugi lub trzeci, a dla 19,6% osób Forum w 2012 r. było pierwszym, w jakim uczestniczyli.

Wykres 9. Uczestnictwo w Toruńskim Forum Organizacji Pozarządowych (liczba respondentów = 51)

1. Ocena tematów poruszanych na 9. Toruńskim Forum Organizacji Pozarządowych

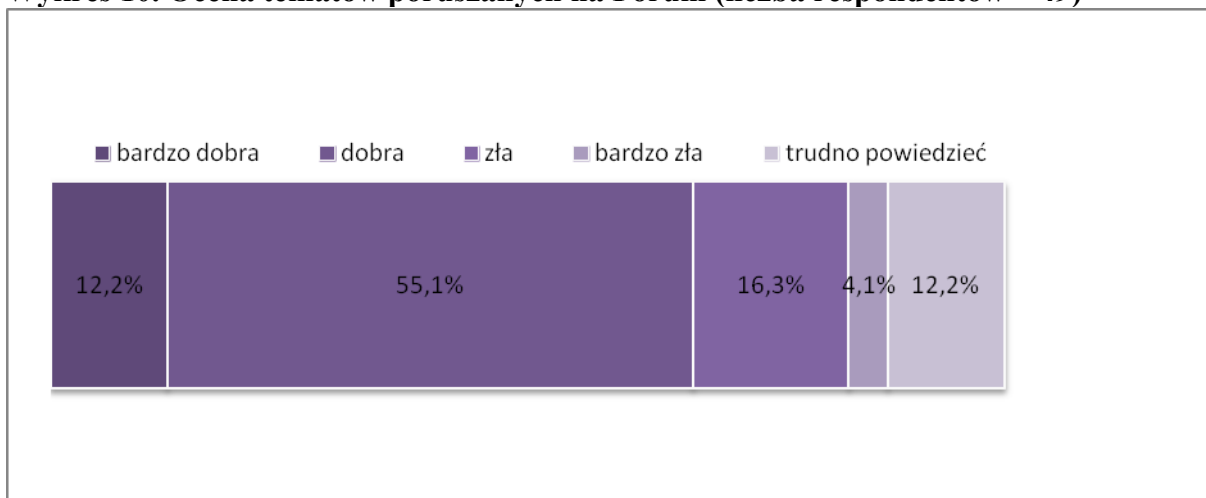
Większość respondentów oceniła zakres tematyczny Forum dobrze lub bardzo dobrze (łącznie 67,3%; 33 osoby). Około 20 % respondentów oceniło, że tematy, które chcieli poruszyć, nie pojawiły się na Forum.

Wśród propozycji innych tematów, które, zdaniem respondentów, powinny pojawić się podczas Forum dominowały wskazania na:

- aktualne uwarunkowania prawne obowiązujące organizacje pozarządowe,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych (polityka lokalowa, zasady konkursów i przyznawania dotacji pozakonkursowych),
- partnerstwo pomiędzy organizacjami i wymiana doświadczeń,
- tematy związane z zakresem działalności organizacji (problemy wychowawcze młodzieży, uprawnienia osób niepełnosprawnych itp.),
- warsztaty podnoszące kwalifikacje członków NGO-sów i umożliwiające wymianę doświadczeń,
- ogólnie - bardziej urozmaiconą tematykę,
- konsultacje społeczne w Toruniu.

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

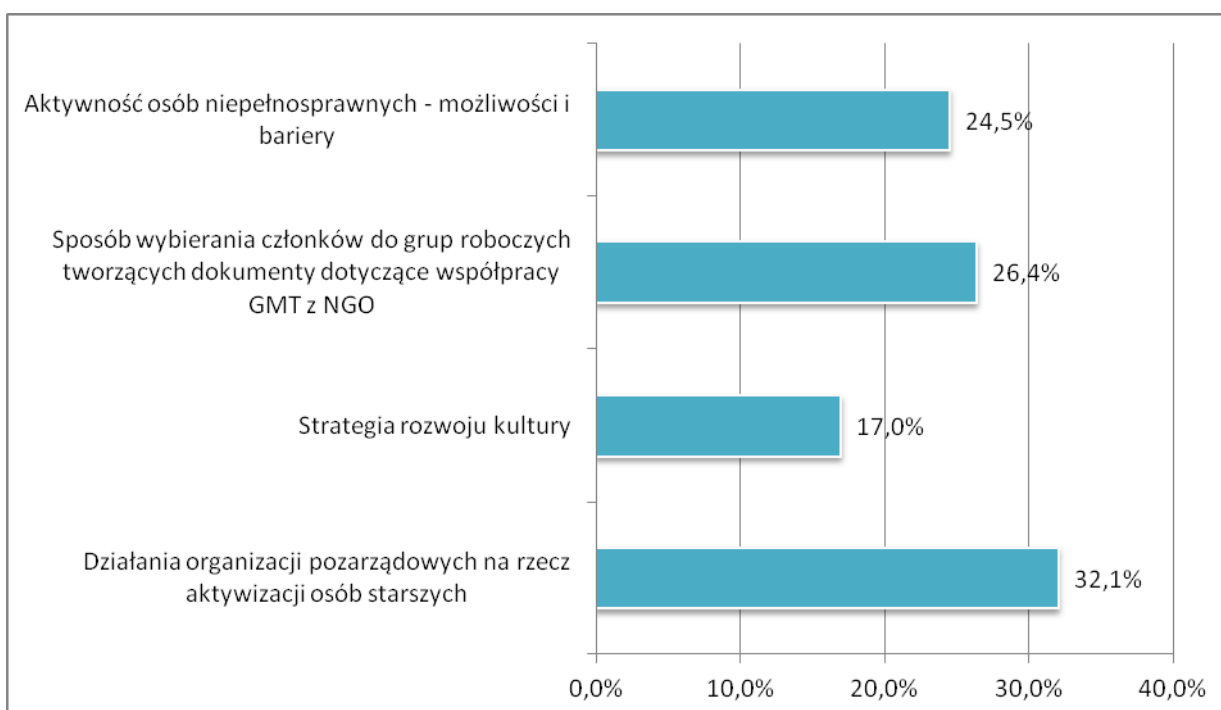
Wykres 10. Ocena tematów poruszanych na Forum (liczba respondentów = 49)

* Z uwagi na zaokrąglenia suma nie równa się 100,0%

Największa grupa respondentów uczestniczyła w panelu dyskusyjnym nt. działań organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób starszych (17 osób). W panelu poświęconym wypracowaniu sposobu wybierania członków grup roboczych tworzących dokumenty dotyczące współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi wzięło udział 14 respondentów, a w dyskusji nt. aktywności osób niepełnosprawnych - 13 osób. Najmniej respondentów (9 osób) uczestniczyło w panelu poświęconym strategii rozwoju kultury.

Wykres 11. Temat panelu dyskusyjnego, w którym uczestniczyli respondenci (liczba ogółem = 53)

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Respondenci wybierali najczęściej temat panelu dyskusyjnego zgodnie z dziedziną działalności organizacji, którą reprezentowali.

Tabela 3. Temat panelu, w którym uczestniczyli respondenci * główna dziedzina działalności organizacji.

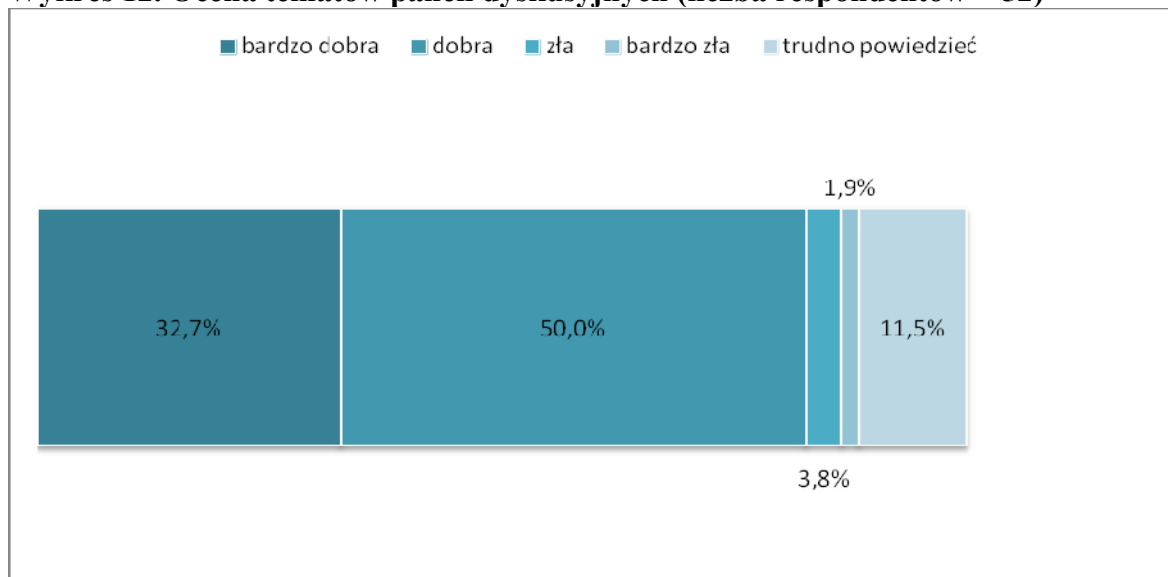
	Dziedzina działalności organizacji										
	sport, turystyka, rekreacja, hobby	edukacja i wychowanie	kultura i sztuka	usługi społeczne, pomoc społeczna	ochrona zdrowia	ochrona środowiska	rynek pracy, zatrudnienie, aktywizacja zawodowa	wsparcie instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich	inna dziedzina	Ogółem	
Panel dyskusyjny											
Działania organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób starszych	3	1	1	6	4	1	0	0	1	17	
Strategia rozwoju kultury	1	2	3	0	0	0	0	0	0	6*	
Sposób wybierania członków do grup roboczych tworzących dokumenty dotyczące współpracy GMT z NGO	2	2	0	2	1	2	2	1	0	12*	
Aktywność osób niepełnosprawnych - możliwości i bariery	3	1	0	4	5	0	0	0	0	13	
Ogółem	9	6	4	12	10	3	2	1	1	48	

* Z analizy wykluczono respondentów, którzy nie odpowiedzieli na pytanie o główną dziedzinę działalności organizacji.

Respondenci w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili temat panelu dyskusyjnego (dobrze lub bardzo dobrze oceniło zakres tematyczny 82,7% respondentów, tj. 43 osoby). Źle lub bardzo źle tematy poddane dyskusji oceniło 5,7% badanych (3 osoby).

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Wykres 12. Ocena tematów paneli dyskusyjnych (liczba respondentów = 52)

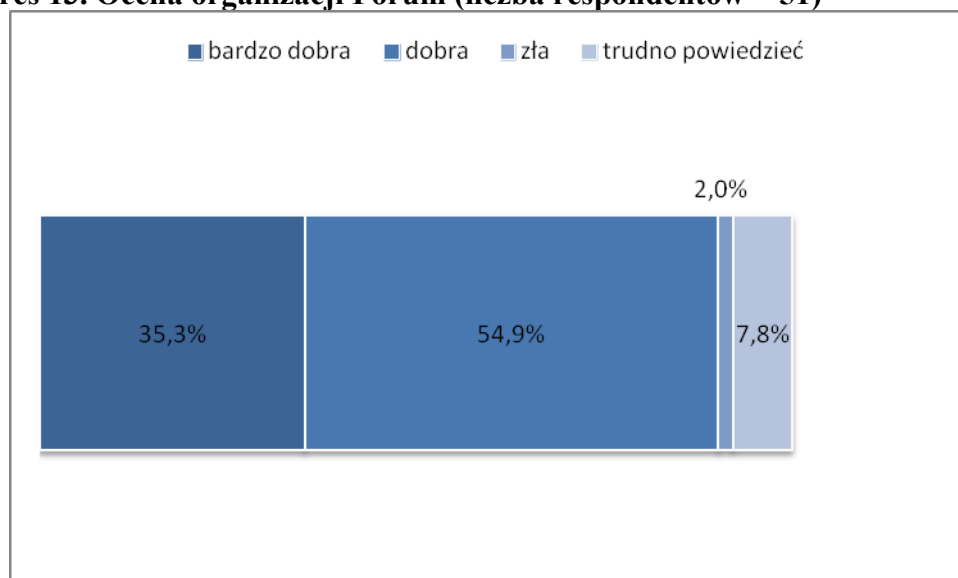
* Z uwagi na zaokrąglenia suma nie równa się 100,0%

Najwięcej ocen pozytywnych dotyczyło panelu poświęconego działaniom organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób starszych (14 osób oceniło ten panel dobrze lub bardzo dobrze) oraz panelu poruszającego temat sposobu wybierania członków do grup roboczych tworzących dokumenty dotyczące współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi (analogicznie - 12 osób). Najmniej pozytywnie wśród respondentów był oceniany panel dotyczący strategii rozwoju kultury.

2. Ocena organizacji 9. Toruńskiego Forum Organizacji Pozarządowych.

Zdecydowana większość respondentów pozytywnie oceniła organizację Forum (łącznie 90,2%, 46 osób). Opinię negatywną na ten temat wyraziła 1 osoba.

Wykres 13. Ocena organizacji Forum (liczba respondentów = 51)

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Wśród propozycji usprawnień organizacyjnych wskazywanych przez respondentów zdecydowanie dominowały wskazania na:

- przeznaczenie więcej czasu na dyskusję oraz umożliwienie uczestnikom otwartego zadawania pytań (10 odpowiedzi dotyczyło tej propozycji),
- zwiększenie liczby przerw,
- zmianę czasu odbywania się paneli dyskusyjnych, aby nie były w stosunku do siebie równoległe,
- organizacja forum w sobotę lub niedzielę.

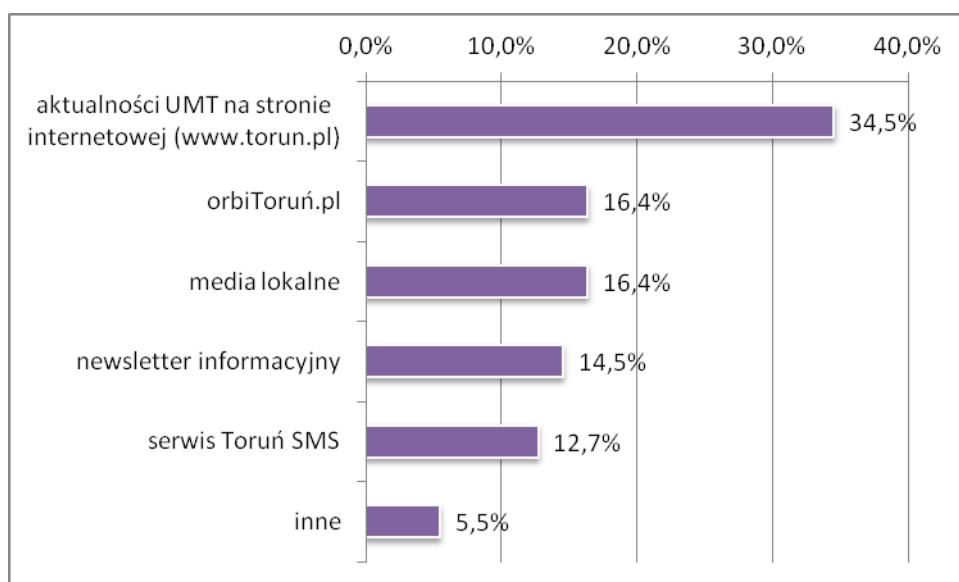
3. Informacja o 9. Toruńskim Forum Organizacji Pozarządowych.

W odpowiedzi na pytanie o źródła informacji, z których respondenci czerpali wiedzę o Forum w 2012 r., najczęściej odpowiedzi wskazywało na aktualności na stronie Urzędu Miasta Torunia (www.torun.pl) - 38 odpowiedzi.

Następne pod względem liczebności grupy odpowiedzi dotyczyły strony orbiToruń oraz informacji w lokalnych mediach - po 18 odpowiedzi. Istotnym źródłem informacji dla 16 respondentów były informacje przesyłane w newsletterze informacyjnym do organizacji, które zarejestrowały się w bazie kontaktowej prowadzonej przez administratorów serwisu orbiToruń. Z informacyjnego serwisu Toruń SMS skorzystało 14 respondentów.

Wśród innych źródeł informacyjnych respondenci wskazywali na strony internetowe organizacji pozarządowych lub portal ngo.pl oraz na tzw. „pocztę pantoflową”.

Wykres 14. Źródła informacji, z których respondenci czerpali informację o organizacji Forum (liczba wskazań ogółem = 110)

W odpowiedzi na pytanie o propozycje posłużenia się innymi źródłami informacyjnymi w rozpowszechnianiu informacji o Forum, respondenci wskazywali najczęściej na źródła już stosowane (strony internetowe, portale społecznościowe, newsletter, lokalne media). Jedna osoba zgłosiła potrzebę wysyłania informacji o Forum pocztą na adres siedziby organizacji.

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

IV. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Wśród uczestników Forum, którzy wzięli udział w badaniu dominowali reprezentanci stowarzyszeń zarejestrowanych w KRS, charakteryzujących się długim stażem prowadzenia działalności, niezatrudniających pracowników, prowadzących działalność w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia lub sportu i rekreacji, nieposiadających statusu OPP, nieprowadzących działalności gospodarczej oraz korzystających z dofinansowania Gminy Miasta Toruń.

WNIOSEK:

Zauważalna jest większa reprezentacja wśród uczestników organizacji pozarządowych, które mają doświadczenie we współpracy z UMT oraz korzystały z dotacji Gminy Miasta Toruń. Należałoby rozważyć, jak dotrzeć z informacją o odbywającym się Forum do organizacji o krótkim stażu działalności, którzy prawdopodobnie nie korzystają ze zwyczajowych środków komunikacji Urzędu Miasta Torunia z NGO-sami. Ponadto, aby uczynić z Forum platformę komunikacji z wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi w Toruniu, należałoby rozważyć, w jaki sposób zachęcić do uczestnictwa w nim organizacje niezainteresowane wsparciem ze strony Gminy Miasta Toruń. Działaniem takim mogłyby być warsztaty podnoszące kompetencje członków NGO-sów, stworzenie możliwości do wymiany doświadczeń oraz udostępnienie uczestnikom bazy kontaktowej.

2. Zdecydowana większość respondentów uczestniczyła w Toruńskim Forum Organizacji Pozarządowych po raz kolejny (łącznie 80,4%).

WNIOSEK: Dotychczasowi uczestnicy postrzegają Forum za istotną formę komunikacji z przedstawicielami samorządu oraz z innymi organizacjami. Jednocześnie mniejsza reprezentacja „nowych” organizacji może oznaczać konieczność poszukania nowych kanałów informacyjnych.

3. Większość respondentów oceniła ogólny zakres tematyczny Forum dobrze lub bardzo dobrze (łącznie 67,3%). Respondenci w zdecydowanej większości pozytywnie ocenili również temat panelu dyskusyjnego (dobrze lub bardzo dobrze oceniło zakres tematyczny 82,7% osób). Najwięcej ocen pozytywnych dotyczyło panelu poświęconego działaniom organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób starszych oraz panelu poruszającego temat wyboru członków grup roboczych tworzących dokumenty regulujących współpracę GMT z organizacjami pozarządowymi.
4. Zdecydowana większość respondentów pozytywnie oceniła organizację Forum (łącznie 90,2% osób).
Wśród propozycji usprawnień organizacyjnych wskazywanych przez respondentów zdecydowanie dominowały wskazania na:
  - przeznaczenie więcej czasu na dyskusję oraz umożliwienie uczestnikom otwartego zadawania pytań (10 odpowiedzi dotyczyło tej propozycji),
  - zwiększenie liczby przerw,

WYDZIAŁ KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I INFORMACJI
URZĄD MIASTA TORUNIA
RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO
9. TORUŃSKIEGO FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

- zmianę czasu odbywania się paneli dyskusyjnych, aby nie były w stosunku do siebie równoległe,
- organizacja forum w sobotę lub niedzielę.

WNIOSEK: Pozytywna ocena, zarówno zakresu tematycznego, jak i organizacji Toruńskiego Forum Organizacji Pozarządowych stanowi zachętę do kontynuowania tego przedsięwzięcia w zbliżonej formie. Uwagi zgłoszone przez organizacje powinny zostać wzięte pod uwagę przy organizowaniu 10. Toruńskiego Forum Organizacji pozarządowych w 2013 r. W wielu ankietach podkreślano konieczność przeznaczenia w harmonogramie czasu na dyskusję, wymianę doświadczeń i zadawanie pytań prelegentom. Respondenci w tym przypadku powoływali się na to, że podczas Forum w 2011 r. mieli możliwość zadawania pytań prelegentom oraz przedstawicielom samorządu, a brak takiej możliwości na tegorocznym Forum był dla nich niezrozumiały.

5. W odpowiedzi na pytanie o źródła informacji, z których respondenci czerpali wiedzę o Forum w 2012 r., najwięcej odpowiedzi wskazywało na aktualności na stronie Urzędu Miasta Torunia (www.torun.pl).

WNIOSEK: Analizując odpowiedzi na pytanie o najczęściej wykorzystywane źródła informacji oraz propozycje innych form komunikacji, można wysunąć wniosek, że istnieje potrzeba dalszego upowszechniania wśród organizacji pozarządowych możliwości pozyskiwania informacji za pośrednictwem m.in. newslettera (konieczność rejestracji w bazie adresowej), serwisu Toruń SMS czy portalu orbiToruń.